

razvoj s finančnimi instrumenti ESIS

Evropski socialni sklad

Finančni instrumenti

Finančni instrumenti, ki jih sofinancira Evropski socialni sklad, so trajnosten in učinkovit način vlaganja v rast in razvoj posameznikov in njihovih veščin za doseganje ciljev zaposlovanja in družbene vključenosti po vsej EU. Podpirajo lahko širok nabor razvojnih ciljev v korist širokega kroga prejemnikov z možnostjo ponovne uporabe sredstev za nadaljnje naložbe.

Evropski socialni sklad (ESS), eden od Evropskih strukturnih in investicijskih skladov, si prizadeva spodbujati zaposlovanje in pravičnejše življenjske priložnosti za vse. ESS je glavno orodje Evropske unije za pomoč ljudem pri pridobivanju zaposlitve (ali boljše zaposlitve), vključevanju prikrajšanih posameznikov v družbo in zagotavljanju pravičnejših življenjskih priložnosti za vse. To omogoča z vlaganjem v ljudi v Evropi in v njihove veščine, v zaposlene in brezposelne, v mlade in starejše.

V obdobju 2014–2020 znaša skupni proračun Evropskega socialnega sklada 86 milijard evrov. Ta podpora je namenjena približno 15 milijonom ljudem letno za vstop na trg dela ali za izboljšanje njihovih veščin za iskanje zaposlitve v prihodnosti ali za lažje vključevanje določenih prikrajšanih posameznikov.

Podpora ESS se lahko zagotavlja z nepovratnimi sredstvi, vse bolj pa tudi s finančnimi instrumenti.

V obdobju 2007–2013 je bilo za financiranje ukrepov ESS v 7 državah članicah vsega skupaj uporabljenih 49 finančnih instrumentov, ki so bili v glavnem omejeni na podporo MSP. Skromen začetek kaže, da deležniki ESS nimajo izkušenj z uporabo teh instrumentov in so manj vajeni ravnanja s tržnimi mehanizmi, toda to izkazuje tudi ogromen potencial za učinkovito spopadanje s socialnimi izzivi s sredstvi, ki se lahko ponovno uporabijo.

Finančni instrumenti

- naj bi se poplačali,
- krožijo, tj. sredstva se povrnejo in so ponovno uporabljena na istem območju,
- so primerni za finančno vzdržne projekte, tj. za take, ki lahko ustvarijo dovolj prihodkov ali prihrankov za vračilo prejete podpore,
- so zasnovani tako, da privabljajo sovlaganja iz drugih virov, vključno z zasebnimi naložbami, in s tem večajo zneske sredstev, ki so na voljo v določenih sektorjih/območjih, kjer so težave z dostopom do financiranja,
- so lahko v obliki posojil, jamstev ali lastniškega kapitala,
- lahko prispevajo k razvoju trga in s tem podpirajo razvoj ponudbe,
- se lahko dopolnjujejo z nepovratnimi sredstvi in
- so lahko upravljani s strani nacionalnih ali regionalnih bank, mednarodnih organizacij, kot sta Evropska investicijska banka ali Evropski investicijski sklad, finančnih posrednikov in (samo za posojila in jamstva) organov upravljanja.

V obdobju 2014–2020 je glede na prepoznane prednosti raba finančnih instrumentov razširjena na **vse tematske cilje** in pričakuje se, da se bo z izboljšanimi in prožnejšimi možnostmi za izvajanje še okrepila.

Finančni instrumenti, sofinancirani s strani ESS, se lahko uporabljajo za **podporo prednostnim naložbam, določenim v operativnih programih ESS** držav članic in regij, pod pogojem, da rešujejo **prepoznano vrzel na trgu**, tj. na področjih, kjer banke niso pripravljene posojati in/ali kjer zasebni sektor ni pripravljen vlagati. Na primer, kjer posameznikom ni na voljo dovolj financiranja, da bi se lotili nepodjetniških podvigov, kjer trg ne zagotavlja dovolj kapitala MSP/zagonskim podjetjem ali kjer skupine prikrajšanih posameznikov/skupnosti potrebujejo sredstva za uspešno vključitev v izobraževanje ali na trg dela.

Finančni instrumenti lahko torej prispevajo k doseganju naslednjih tematskih ciljev ESS:

- spodbujanje zaposlovanja in mobilnosti delovne sile,
- vlaganje v izobraževanje, veščine ter vseživljenjsko učenje,
- spodbujanje socialnega vključevanja in boj proti revščini in
- spodbujanje institucionalne zmogljivosti in učinkovite javne uprave.

S sredstvi ESS se lahko izvaja širok nabor finančnih instrumentov:

- **Posojila**, ki so predvidena tam, kjer poslovnih (npr. bančnih) sploh ni, ali pa se jih ponudi pod bolj ugodnimi pogoji kot poslovna (npr. z nižjimi obrestmi, daljšimi odplačilnimi dobami ali z manjšimi zavarovanji). Posojila se, na primer, lahko nudijo posameznikom, ki ustanavljajo svoje podjetje ali se lotevajo dodatnega usposabljanja, socialnim podjetjem ali institucijam, ki delajo z marginaliziranimi skupnostmi – npr. razseljenimi državljani tretjih držav – z namenom lažje vključitve v evropsko družbeno strukturo.
- **Mikrokrediti**, ki so manjša posojila posameznikom brez dostopa do finančnih storitev, pogosto za krajša časovna obdobja, brez ali z zelo nizkim zavarovanjem. Gre lahko na primer za odobritve posojil socialnim podjetjem ali mladim podjetnikom ali nezaposlenim posameznikom za posebno poklicno usposabljanje, s katerim se povečajo njihove možnosti za zaposlitev.
- **Jamstva**, ki posojilodajalcu zagotavljajo, da bo njegov kapital poplačan, če posojilojemalec zamudi s plačilom posojila. Tako se na primer lahko z jamstvi, sofinanciranimi s strani ESS, podpre mlade podjetnike ali socialna podjetja, ki se usmerjajo na dalj časa brezposelne posameznike, pa nimajo potrebne finančne podpore; tako nastajajo tudi nova delovna mesta.
- **Lastniški kapital**, kjer je kapital vložen v zameno za popolno ali delno lastništvo podjetja; vlagatelj kapitala lahko delno prevzame upravljanje podjetja in je udeležen pri dobičku podjetja. Lastniški kapital je lahko vložen v različnih življenjskih fazah podjetij, vendar je lastniški kapital z javnim jamstvom najpogosteje uporabljen kot zgodnji kapital za semensko ali zagonsko financiranje (vključno s tveganim kapitalom). Lastniški kapital je primernejši za podjetja z večjimi tveganji in potencialno višjo rastjo kot tudi za manjše lokalne organizacije, ki ustvarjajo nove, trajnostne zaposlitve ali ki preizkušajo finančne inovacije za nagrajevanje socialnih organizacij z dragocenimi

socialnimi rezultati ali takim, ki se ukvarjajo z inovativnimi tehnologijami za reševanje obstoječih socialnih problemov.

Finančne instrumente je mogoče koristiti tudi v kombinaciji z nepovratnimi sredstvi in drugimi oblikami podpore. Kot predpogoj za privabljanje investicijskih skladov je pogosto potrebno izboljšati pripravljenost za naložbe. Preko ESS se lahko zagotovi brezplačno svetovanje in druge vrste podpore.

Sredstva ESS lahko prispevajo tudi k finančnim instrumentom, ki so upravljani na ravni EU, na primer tisti, ki spodbujajo mikrofinanciranje in socialno podjetništvo v okviru Programa za zaposlovanje in socialne inovacije (ZiSI).

Finančni instrumenti, ki jih sofinancira ESS, lahko dolgoročno prispevajo k razvoju in diverzifikaciji naložbenih priložnosti, tako da podpirajo dejavnosti na področjih, kjer je obseg naložb majhen, in spodbujajo razvoj komercialno donosnih projektov ter s tem odpirajo nove tržne priložnosti. Ustvarjajo lahko priložnosti za vlagatelje in finančne posrednike. Dostop do financiranja je za podjetja v socialnem sektorju v mnogih državah članicah dražji in težavnejši, saj banke in druge finančne institucije ta sektor dojemajo kot visoko tveganje v smislu dajanja posojil in dostopa do kreditov. Z udeležbo javnega sektorja preko finančnih instrumentov in s tem povezano delitvijo tveganj pa lahko nekateri projekti postanejo privlačne naložbe.

Dodatne informacije

Priročnik za organe upravljanja o finančnih instrumentih v programih ESIS:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/fin_inst/pdf/fi_esif_2014_2020.pdf

O metodologiji predhodnega vrednotenja za finančne instrumente:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

Zakonodaja o Evropskih strukturnih in investicijskih skladih:

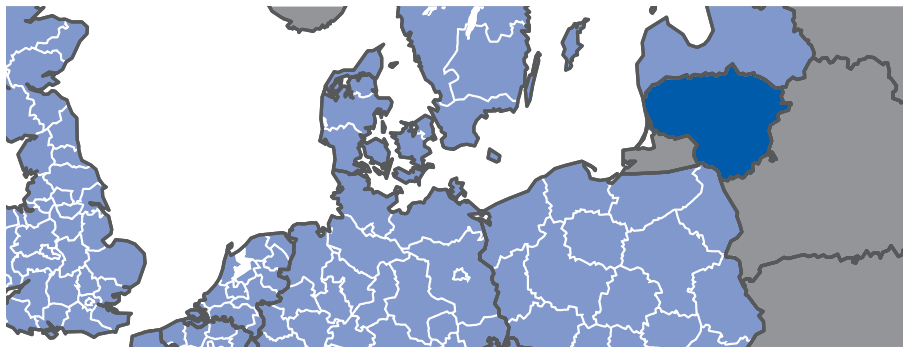
http://ec.europa.eu/regional_policy/sl/information/legislation/regulations/

Spletna stran 'fi-compass', platforma za svetovalne storitve o finančnih instrumentih v okviru ESIS:

<http://www.fi-compass.eu/>

Uredba o Evropskem socialnem skladu, vključno z izvedbenimi in delegiranimi akti:

<http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=33>

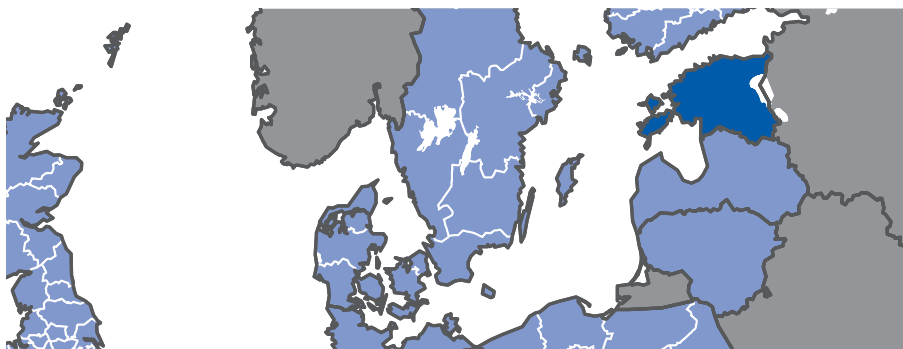
Sklad za spodbujanje podjetništva

14,5 milijonov evrov iz ESS
Posojilo + usposabljanje
MSP
Litva

... podpiranje podjetnikov za razvoj trajnostnih podjetij ...

Sklad za spodbujanje podjetništva v Litvi zagonskim podjetjem, samostojnim podjetnikom in socialnim podjetjem nudi posojila v kombinaciji z brezplačnim usposabljanjem. Prednost imajo prikrajšane skupine, tj. brezposelni in invalidni ter mlajši od 29 in starejši od 50 let.

Sklad od leta 2009 spodbuja samozaposlovanje in podjetništvo z namenom, da bi ljudje ostali aktivni v podjetniški sferi in na trgu dela, rezultat pa je vzpostavljenih skoraj 2.000 delovnih mest. Ta primer ponazarja, kako lahko kombinacija brezplačnega usposabljanja in posojil rešuje vrzeli na trgu, ki se kažejo v pomanjkanju podpore za zagonska podjetja.

Jamstva za zagonska in mikroposojila

6,01 milijona evrov iz ESS
Jamstvo
MSP in zagonska podjetja
Estonija

... reševanje vrzeli v financiranju zagonskih podjetij z nezadostnim zavarovanjem ...

Instrument za zagonska podjetja in jamstva za mikroposojila v Estoniji je usmerjen v podjetja v prvih treh letih delovanja. Sklad jamči za zagonski kapital in kapital za širitev. Poleg tega nudi brezplačno svetovanje pri pripravi poslovnih načrtov, ki so del prijave za zagonsko posojilo, in usposabljanje, za katerega skrbijo regionalni razvojni centri Enterprise Estonia.

Finančni instrument deluje od leta 2008, do konca leta 2013 pa je zagotovil 304 jamstva.

Sklad za mikrokredite ESS Kampanja

120 milijonov evrov vključno z
65,5 milijona sredstev iz ESS
Mikrokredit
MSP, posamezniki,
mikropodjetja
Italija

... podpora posameznikom in mikropodjetjem, ki nimajo dostopa do financiranja ...

Sklad za mikrokredite ESS v Kampanji v Italiji podpira zagonska podjetja in odcepljena podjetja s posojili do 25.000 evrov brez obresti. To spodbuja naložbe, zaposlovanje in rast v regiji, saj pomaga posameznikom, ki sicer nimajo dostopa do kreditov.

Sviluppo Campania, regionalna gospodarska razvojna agencija, je od leta 2012 ustanovila pisarne po vsej regiji. Deležnikom nudi izčrpne informacije in svetovanje ter brezplačno podporo podjetjem v zagonski fazi. Doslej so podprli 1.845 končnih prejemnikov, od katerih jih je 1.400 MSP in mikropodjetij ter 445 posameznikov, s čimer so ustvarili 1.145 zaposlitev v regiji.

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 “Financial Instruments and IFIs’ Relations”
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg